

PÖYTÄKIRJA 1/2019

- Aika** 12.2.2019 klo 14-16.00
- Paikka** Säätytalo, Sali 17, Helsinki
- Läsnäolijat**
- professori Pirjo Hiidenmaa (puheenjohtaja)
professori Markku Suksi (varapuheenjohtaja)
opetustoimen johtaja Liisa Pohjolainen (jäsen)
erikoistutkija Pasi Saukkonen (jäsen)
lääkintöneuvos Timo Keistinen (varajäsen)
pääsihteeri Markus Österlund (pysyvä asiantuntija)
osastonjohtaja Salli Kankaanpää (varajäsen)
johtaja Kaisa Alanne (jäsen)
Saamelaiskäräjien kielineuvoston puheenjohtaja Neeta Jääskö
(pysyvä asiantuntija) (etänä)
- Sihteeristö:
kieliasiainneuvos Corinna Tammenmaa (pääsihteeri)
hallitussihteeri Maija Iles (sihteeri)
- Kutsutut vieraat:
johtaja Johanna Suurpää, oikeusministeriö
erityisasiantuntija Vava Lunabba, oikeusministeriö
- Esteet**
- johtaja Göran Honga (jäsen)
yliopisto-opettaja Linnéa Henriksson (jäsen)
johtaja Kristina Wikberg (pysyvä asiantuntija)
yhdenvertaisuusvaltuutettu Kirsi Pimiä (pysyvä asiantuntija)
tutkimuspäällikkö Marianne Pekola-Sjöblom (pysyvä asiantuntija)
- 1. Kokouksen avaus**

Puheenjohtaja Pirjo Hiidenmaa avasi kokouksen n. klo 14:05 ja toivotti hyvää viittomakielen päivää.
 - 2. Esityslistan hyväksyminen**

Kokouksen esityslista hyväksyttiin.
 - 3. Edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 3.1)**

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

4. Neuvottelukunnan toimintakertomus 2018 ja toimintasuunnitelma 2019 (liitteet 4.1 – 4.2)

Hyväksyttiin neuvottelukunnan toimintakertomus vuodelta 2018 ja toimintasuunnitelma vuodelle 2019.

5. Keskustelu kielipolitiikasta

Puheenjohtaja kertoi alustuksena, että tarkoituksena on käydä ensin keskustelu kielipolitiikasta ja sen pohjalta sopia neuvottelukunnan hallitusohjelmatavoitteet. Lähtökohtana tulisi olla monikielisyys voimavarana ja rikkautena – ei esteenä tai haittana – sekä eri kielten käytön tukeminen.

Keskustelussa korostui yhtäältä yhteiskunnan ja toisaalta yksilön monikielisyys; omakielisten palveluiden merkitys; vähemmistöryhmien kielipoliittinen asema ja kielelliset oikeudet; englanninkielen asema esimerkiksi tieteessä, tutkimuksessa ja koulutuksessa ja sen vaikutus kansalliskieliin; käytännön ongelmat kielelliset oikeuksien toteutumisessa; digitalisaatio ja tekoäly. Todettiin, että jatkossa on tarve sekä konkreettisille välineille (toimenpidesuunnitelma) että jäsenllylle kielipoliittiselle tulevaisuuskeskustelulle.

6. Neuvottelukunnan hallitusohjelmatavoitteet

Päsihteeri Tammenmaa kertoi, että luonnos oli valmisteltu neuvottelukunnan julkilausumien pohjalta. Luonnos käytiin kohta kohdalta läpi. Keskustelussa nousi esille seuraavat näkökohdat:

- kielipoliittiseen ohjelmaan tulisi sisältyä yhtäältä konkreettisia toimenpiteitä ja toisaalta jäsenllyä kielipoliittista tulevaisuuskeskustelua
- huomioidaan digitalisoituvaa toimintaympäristöä
- kielelliset oikeudet tulee huomioida hallituksen toiminnan lisäksi myös muussa viranomaistoiminnassa
- omakielisen opetuksen ja koulutusmateriaalin lisäksi tärkeää on opettajien ammattitaito ja riittävyys
- saamenkielisten palveluiden lisäksi turvattava ruotsinkieliset palvelut
- korostetaan yhteiskunnan monikielisyyttä lähtökohtana ja yksilöiden monikielisyyttä voimavarana
- peräänkuulutetaan kaikkien mahdollisuutta oppia omaa äidinkieltään

Sovittiin, että työvaliokunta viimeistelee hallitusohjelmatavoitteet keskustelun pohjalta ja toimittaa neuvottelukunnalle tiedoksi.

7. Muut asiat

- **Oikeusministeriön kieli-ilmapiiiriä koskevat toimenpiteet**

Vava Lunabba kertoi oikeusministeriön viimeaikaisista kieli-ilmapiiriä koskevista toimenpiteistä, joita perustuslakivaliokunta edellytti kielikertomuksen käsittelyn yhteydessä. Oikeusministeriö on järjestänyt aiheesta kaksi tilaisuutta: marraskuussa 2018 ja tammikuussa 2019. Tilaisuuksien yhteenvedot sekä alustava ehdotus jatkosta kieli-ilmapiiriin parantamiseksi jaetaan neuvottelukunnalle. Jatkotoimenpiteitä hahmotellaan parhaillaan, ja ne konkretisoitunevat syksyllä uuden hallitusohjelman myötä.

- **Selkokielen toimenpideohjelma**

Vava Lunabba kertoi Selkokeskuksen julkaisemasta selkokielen toimenpideohjelmasta 2019–2022: <https://selkokeskus.fi/selkokeskus/strategia/>

- **Oikeusministeriön ajankohtaiset asiat**

Johanna Suurpää kertoi oikeusministeriön 4.2. käynnistämästä Against hate -hankkeen vihapuheen vastaisesta kampanjasta, jonka tarkoituksena on ottaa osaa vihapuheesta käytävään julkiseen keskusteluun teon rangaistavuuden näkökulmasta. Lisätietoa: <https://yhdenvertaisuus.fi/vihapuhe>

Oikeusministeriö järjestää 21.3.2019 tilaisuuden ”Suomen kieli muuttuvassa Suomessa”, jonka pääpuhujia ovat professori Olle Johansson Tukholman yliopistosta, joka on kirjoittanut kirjan ”Språkpolitik”, sekä professori Tiina Onikki-Rantajääskö Helsingin yliopistosta. Kotuksen johtaja Ulla-Maija Forsberg tekee tilaisuudesta yhteenvedon.

Oikeusministeriö järjestää keväällä koulutusta virkamiehille saamelaisasioista. Ensimmäinen koulutusjakso 14.3. käsittelee saamelaisuutta, saamen kansaa sekä saamelaista kulttuuria. Toisessa osassa 1.4. perehdytään saamelaisten itsehallintoon ja kielellisiin oikeuksiin.

Lisäksi kevään vaaliviestintä on alkamassa.

Oikeusministeriössä on käynnissä organisaatiouudistus. Kielelliset oikeudet on jatkossa osa uutta Demokratian ja julkisoikeuden osastoa.

- **Suomalaisuuden liiton kantelu oikeuskanslerille**

Pääsihteeri Tammenmaa kertoi Suomalaisuuden liiton oikeuskanslerille tekemästä kantelusta, joka koskee sitä, ettei liittoa ole kutsuttu neuvottelupäivään. Oikeusministeriö laatii vastineen ja toimittaa sen neuvottelukunnalle tiedoksi.

- Muut asiat:

Sihteeristö onnitteli puheenjohtaja Hiidenmaata tämän edellisviikon merkkipäivän kunniaksi. Puheenjohtaja Hiidenmaa toivotti hyvää edellisviikon saamelaisten kansallispäivää.

8. Seuraava kokous // Följande möte

Todettiin, että seuraava kokous määräytyy neuvottelupäivän ja siten uuden oikeusministerin aikataulujen mukaan. Sihteeristö tiedustelee ministerin kalenterista mahdollisia aikoja ja ehdottaa niitä neuvottelukunnalle.

Viittomakielen tilaisuudelle etsitään aika YK:n viittomakielten päivän 23.9.2019 läheisyydestä. Sihteeristö tekee myös sen osalta ehdotuksen neuvottelukunnalle.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Pirjo Hiidenmaa päätti kokouksen n. klo 15:20.

Helsingissä 22.10.2019

Markku Suksi
varapuheenjohtaja

Maija Iles
sihteeri